

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2006. gada 7. septembrī^{*}

Lieta C-526/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Cour de cassation* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 14. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 29. decembrī, tiesvedībā

Laboratoires Boiron SA

pret

Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf) de Lyon, kas ir *Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)* tiesību un pienākumu pārņēmēja.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [C. W. A. Timmermans] (referents), tiesneši J. Makarčiks [J. Makarczyk], R. Silva de Lapuerta [R. Silva de Lapuerta], P. Kūris [P. Kūris] un Dž. Arestis [G. Arestis],

^{*} Tiesvedības valoda — franču.

ģenerālvokāts A. Ticano [A. Tizzano],
sekretāre K. Štranca [K. Sztranc], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 13. oktobrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Laboratoires Boiron SA* vārdā — A. Lions-Kāns [A. Lyon-Caen], Ž. Filips [J. Philippe], Š. M. Doremiss [C.-M. Dorémus] un O. Kavezjans [O. Cavézian], *avocats*,
- *Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf) de Lyon*, kas ir *Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)* tiesību un pienākumu pārņēmēja, vārdā — I. Kalvē [H. Calvet] un O. Bijārs [O. Billard], *avocats*,
- Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [G. de Bergues] un S. Ramē [S. Ramet], pārstāvji,
- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — V. di Buči [V. Di Bucci], pārstāvis,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 30. martā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par EK līguma noteikumu, kas attiecas uz valsts atbalstu, it īpaši EKL 87. panta un 88. panta 3. punkta, interpretāciju.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts prasības ietvaros, ko cēla *Laboratoires Boiron SA* (turpmāk tekstā — “*Boiron*”), lai saņemtu summu atmaksu, ko tā samaksāja *Agence centrale des organismes de sécurité sociale* [Sociālā nodrošinājuma iestāžu centrālā aģentūra] (turpmāk tekstā — “*ACOSS*”) kā nodevu par zāļu tiešo pārdošanu. Vēlāk *Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d’allocations familiales (Urssaf) de Lyon* pārņēma *ACOSS* tiesības un pienākumus.

Valsts tiesiskais regulējums

- 3 Atbilstoši Sabiedrības veselības kodeksa R. 5106 5. pantam “vairumtirgotājs” ir “jebkurš uzņēmums, kas veic tādu zāļu pirkšanu un uzglabāšanu, kuras nav paredzētas to ietekmes uz cilvēkiem pētīšanai, lai tās izplatītu vairumtirdzniecībā nemainītā stāvoklī”.
- 4 1962. gada 3. oktobra ministra rīkojums par vairumtirgotāju pienākumiem, zāles piegādājot aptiekām, laboratoriju apgādē (1962. gada 12. oktobra *JORF*, 9999. lpp.), kas bija spēkā līdz 1998. gada februārim, paredzēja:

“1. pants — Jebkuram zāļu vairumtirdzniecības uzņēmumam, uz ko attiecas Sabiedrības veselības kodeksa R. 5115-6. panta ceturtā daļa, kā arī tā filiālēm ir jāuztur pastāvīgs zāļu krājums, kas ļauj nodrošināt tā teritorijā esošo aptieku, kas parasti ir tā klienti, viena mēneša patēriņa normu.

Šīm zāļu krājumam turklāt ir jāatbilst zāļu “asortimentam”, kas ietver vismaz divas trešdaļas no faktiski pārdodamo visu zāļu veidu daudzuma, un to vērtībai ir jāatbilst vidējai iepriekšējā gada mēneša apgrozījuma summai.

2. pants — Jebkuram zāļu vairumtirdzniecības uzņēmumam, kā arī tā filiālēm ir jābūt spējīgam nodrošināt pārdodamo visu zāļu veidu piegādi visām aptiekām, kas parasti ir tā klienti un pieder tā sadales sektoram, un divdesmit četru stundu laikā pēc pasūtījuma saņemšanas — “asortimentā” ietilpstošo speciālo zāļu piegādi.

Tiem ir jāpapildina zāļu krājums, lai novērstu tā izsīkšanu.”

5 Šo kārtību grozīja ar 1998. gada 11. februāra Dekrētu Nr. 98-79 par farmācijas uzņēmumiem un groza Sabiedrības veselības kodeksu (1998. gada 13. februāra *JORF*, 2287. lpp.).

6 Ar 1997. gada 19. decembra Likuma Nr. 97-1164 par sociālā nodrošinājuma finansējumu 1998. gadam (1997. gada 23. decembra *JORF*, 18635. lpp.) 12. pantu, ar

kuru Sociālā nodrošinājuma kodeksā tika iekļauts L. 245-6-1. pants, ieviesa maksājumu 2,5 % apmērā no apgrozījuma Francijā pirms nodokļu nomaksas, kuru veido farmācijas laboratoriju pārdotās zāles vairumā publiskajām aptiekām, slimokasu aptiekām un kalnraktuvju darbinieku aprūpes sabiedrībām piederošajām aptiekām. Šo iemaksu sauc par “nodevu par zāļu tiešo pārdošanu”.

- 7 Sociālā nodrošinājuma kodeksa L. 245-6-4. pantā ir noteikts, ka nodeva par tiešo pārdošanu ir iekasējama par labu Valsts veselības apdrošināšanas slimokasei.
- 8 Konstitucionālā padome (*Conseil constitutionnel*, Francija) savā 1997. gada 18. decembra Lēmumā 97-393 (1997. gada 23. decembra *JORF*, 18649. lpp.), kas tika pieņemts par celto prasību atcelt Likuma Nr. 97-1164 12. pantu, atgādināja, ka nodeva par tiešo pārdošanu, ko neuzliek vairumtirgotājiem par veikto zāļu pārdošanu, tika ieviesta, lai finansētu Valsts veselības apdrošināšanas slimokasi un atjaunotu konkurences nosacījumu līdzsvaru starp zāļu izplatītāju tīkliem, kas tiek uzskatīts par izjauktu, vairumtirgotājiem nosakot tādus valsts pakalpojumu sniegšanas pienākumus, kuri nav noteikti farmācijas laboratorijām.
- 9 Ar 2002. gada 20. decembra Likuma Nr. 2002-1487 par sociālā nodrošinājuma finansējumu 2003. gadam (2002. gada 24. decembra *JORF*, 21482. lpp.) 16. pantu Sociālā nodrošinājuma kodeksa L. 245-6-1. pants tika atcelts ar 2003. gada 1. janvāri.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 10 *Boiron* ir saskaņā ar Francijas tiesību aktiem dibināta sabiedrība, kas ražo homeopātiskos produktus un Francijā tos izplata tikai aptiekās, izmantojot tiešās pārdošanas sistēmu vai vairumtirgotājus.

- 11 Lai maksātu nodevu ACOSS par tiešo pārdošanu par 1998. un 1999. gadu, *Boiron* deklarēja tikai to apgrozījumu, ko veido tiešā pārdošana aptiekām, neskaitot apgrozījumu, ko veido pārdošana ar vairumtirgotāju starpniecību.
- 12 ACOSS uzskatīja, ka šīs pārdošanas vairumtirgotājiem ir jāietver kopējā tiešo pārdošanu skaitā, kas veido ar minēto nodevu apliekamo summu, un līdz ar to tā veica nodevas apmēra pārrēķinu, ietverot šīs pēdējās summas.
- 13 *Boiron* samaksāja pieprasītās summas, tās apstrīdot. Tā kā ACOSS administrācijas padome nesniedza atbildi par to, vai tā ir nosūtījusi lūgumu par nodevas apmēra samazināšanu, *Boiron* vērsās Lionas Sociālā nodrošinājuma lietu tiesā, lūdzot atmaksāt samaksātās summas.
- 14 Savas prasības pamatojumam tā pēc būtības norādīja, ka saskaņā ar EKL 87. pantu atbrīvojums no nodevas par tiešo pārdošanu ir nelikumīgs valsts atbalsts vairumtirgotājiem.
- 15 Ar 2000. gada 3. jūnija spriedumu Lionas Sociālā nodrošinājuma lietu tiesa apmierināja *Boiron* prasību un piesprieda ACOSS atmaksāt tai pārskaitītās summas.
- 16 Lionas Apelācijas tiesa, kurā vērsās ACOSS, vispirms apturēja tiesvedību līdz Tiesas 2001. gada 22. novembra sprieduma lietā *C-53/00 Ferring (Recueil, I-9067. lpp.)* pasludināšanai un pēc tam ar 2002. gada 29. oktobra spriedumu tā atcēla pirmajā instancē taisīto spriedumu.

- 17 Tad *Boiron* iesniedza kasācijas sūdzību, norādot četrus pamatus, no kuriem prejudiciālie jautājumi ir uzdoti tikai par pirmo, kas attiecas uz Līguma noteikumu par valsts atbalstu interpretāciju.
- 18 Kasācijas tiesa, pirmkārt, konstatē, ka Lionas Apelācijas tiesa noraidīja *Boiron* prasību, uz Tiesas 2001. gada 20. septembra sprieduma lietā C-390/98 *Banks* (*Recueil*, I-6117. lpp., 80. punkts un tajā minētā judikatūra) bāzes nospriežot, ka obligātās iemaksas maksātāji nevar atsaukties uz to, ka citām personām piešķirtais atbrīvojums no nodokļa ir valsts atbalsts, lai izvairītos no minētās iemaksas samaksas. Šo judikatūru apstiprināja 2002. gada 13. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-430/99 un C-431/99 *Sea-Land Service* un *Nedlloyd Lijnen* (*Recueil*, I-5235. lpp., 47. punkts).
- 19 Iesniedzējtiesa norāda, ka citos spriedumos Tiesa nav atzinusi par nepieņemamām prasības par nodokļu vai samaksāto iemaksu atmaksu, kas ir saņemtas, pārkāpjot EKL 88. panta 3. punktā paredzēto iepriekšējas paziņošanas pienākumu.
- 20 Kasācijas tiesa uzskata, pat ja tiesvedībā bija iesniegta iebilde par nepieņemamību (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Ferring*), ka šajos spriedumos tas tika nospriests tikai netieši, vai arī tie attiecās uz tādām atbalsta shēmām, kurās nodokļi vai iemaksas, ko prasa atmaksāt, tika iekasētas tieši apstrīdētā atbalsta finansēšanai (2003. gada 21. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-261/01 un C-262/01 *Van Calster* u.c., *Recueil*, I-12249. lpp., un 2003. gada 20. novembra spriedums lietā C-126/01 *GEMO*, *Recueil*, I-13769. lpp.).
- 21 Otrkārt, iesniedzējtiesa atgādina, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Ferring* Tiesa pamatoti nosprieda, ka nodeva par tiešo pārdošanu, ja to uzliek tikai farmācijas laboratoriju veiktajiem tiešās zāļu pārdošanas darījumiem, ir valsts atbalsts

vairumtirgotājiem tikai tiktāl, ciktāl to saņemtais ieguvums no neaplikšanas ar šo nodevu pārsniedz izmaksas, kas tiem radušās sakarā ar valsts tiesiskajā regulējumā tiem noteikto sabiedrisko pakalpojumu pienākumu izpildi.

- ²² Kasācijas tiesa norāda, ka 2003. gada 24. jūlija spriedumā lietā C-280/00 *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg* (*Recueil*, I-7747. lpp.) Tiesa precizēja, ka, lai valsts subsīdijas varētu uzskatīt par kompensāciju, ar ko atlīdzina par kompensācijas saņēmēju uzņēmumu sniegtajiem pakalpojumiem, lai izpildītu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu, valsts tiesai ir jāpārbauda, lai šādi nosacījumi būtu izpildīti (turpmāk tekstā — “*Altmark* nosacījumi”):

- pirmkārt, uzņēmumam, kas gūst labumu, ir jābūt noteiktam sabiedriskā pasākuma pienākumiem, un šiem pienākumiem ir jābūt skaidri noteiktiem;
- otrkārt, parametriem, uz kuru pamata tiek aprēķināta atmaksa, ir jābūt noteiktiem jau iepriekš objektīvi un pārskatāmi;
- treškārt, kompensācija nevar pārsniegt to summu, kas ir nepieciešama, lai pilnīgi vai daļēji segtu radušās izmaksas sabiedrisko pakalpojumu pienākumu izpildes laikā, ņemot vērā ar to saistītos ieņēmumus, kā arī saprātīgu peļņu par šo pienākumu izpildi;
- ceturtkārt, ja uzņēmums sabiedrisko pakalpojumu pienākumu izpildei netiek izvēlēts saskaņā ar valsts līguma slēgšanas procedūru, nepieciešamās kompen-

sācijas lielumu nosaka, pamatojoties uz labi pārvaldīta un attiecīgi aprīkota vidēja uzņēmuma, kas atbilstu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas prasībām, izmaksām, kas rodas, izpildot šos pienākumus, ņemot vērā ieņēmumus, kā arī saprātīgu peļņu par šo pienākumu izpildi.

- 23 Šajā sakarā iesniedzējtiesa vispirms konstatē, ka *Altmark* nosacījumi attiecas uz datiem, kuri uzņēmējam, kas atsaucas uz atbalsta nelikumīgumu un kas nav iesaistīts tiesiskajās attiecībās starp subsidijas vai atbrīvojuma no nodevas saņēmēju un valsti vai iestādi, ko tā izveidojusi atbalsta pārvaldīšanai, ne vienmēr ir pieejami ārpus tiesas procesa, kas vērsts pret pašu atbalsta saņēmēju.
- 24 Turpinājumā Kasācijas tiesa atgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai Tiesas judikatūrai ar Kopienu tiesībām nav saderīga tāda pierādīšanas kārtība, kuras rezultātā ir praktiski neiespējami vai pārmērīgi grūti panākt, ka tiek atmaksāti nodokļi, kas ir iekasēti, pārkāpjot Kopienu tiesības (skat. it īpaši 1983. gada 9. novembra spriedumu lietā 199/82 *San Giorgio*, *Recueil*, 3595. lpp., 14. punkts, un 1999. gada 9. februāra spriedumu lietā C-343/96 *Dilexport*, *Recueil*, I-579. lpp., 48. punkts).
- 25 Visbeidzot iesniedzējtiesa norāda, ka, piemērojot valsts tiesības pierādīšanas pienākuma jomā, uzņēmējam, kas sava atmaksas pieprasījuma pamatojumam atsaucas uz minētā pasākuma valsts atbalsta raksturu, var būt pienākums pierādīt, ka *Altmark* nosacījumi nav izpildīti. Tā piebilst, ka bezdarbība, neiesniedzot nepieciešamo pierādījumu šī uzņēmēja sūdzības apmierināšanai, var būt vienīgais šķērslis, lai pierādītu, ka šim pasākumam ir valsts atbalsta raksturs.

26 Šajos apstākļos Kasācijas tiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Kopienų tiesības ir interpretējamas tādējādi, ka farmācijas laboratorija, kurai saskaņā ar 12. pantu 1997. gada 19. decembra Likumā Nr. 97-1164 par sociālā nodrošinājuma finansējumu 1998. gadam ir pienākums veikt iemaksu, var atsaukties uz to, ka vairumtirgotāju neaplikšana ar iemaksu ir valsts atbalsts, lai saņemtu šī maksājuma atmaksu?

- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša un ja atmaksas lūguma apmierināšana ir atkarīga tikai no atmaksas pieteikuma iesniedzēja iesniegtajiem faktiem, tad, vai Kopienų tiesības ir interpretējamas tādējādi, ka par tādu pierādīšanas kārtību, kuras rezultātā ir praktiski neiespējami vai pārmērīgi grūti panākt tādas samaksātās obligātās iemaksas atmaksu, kāda ir paredzēta Sociālā nodrošinājuma kodeksa 245-6-1. pantā, kuru atbildīgajai iestādei lūdz atmaksāt, pamatojot, ka vairumtirgotāju atbrīvojums no iemaksas ir Eiropas Kopienų Komisijai nepazīnots valsts atbalsts, var uzskatīt tādas valsts tiesību normas, kas paredz, ka atmaksu veic, ja pieteikuma iesniedzējs pierāda, ka atbrīvojuma saņēmēja ieguvums pārsniedz izmaksas, kas tam radušās sakarā ar valsts tiesiskajā regulējumā noteikto sabiedrisko pakalpojumu pienākumu izpildi, vai ka nav izpildīti Tiesas 2003. gada 24. jūlija spriedumā lietā [*Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*] noteiktie nosacījumi?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

27 No iepriekš minētā sprieduma lietā *Ferring* izriet, ka EKL 87. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds pasākums kā nodeva par tiešo pārdošanu, ja to uzliek tikai

farmācijas laboratoriju veiktajiem tiešās zāļu pārdošanas darījumiem, ir valsts atbalsts vairumtirgotājiem tikai tiktāl, ciktāl tas ietver pārmērīgu kompensāciju šo vairumtirgotāju labā, proti, ar nosacījumu, ka šo uzņēmēju saņemtais ieguvums no neaplikšanas ar šo nodevu pārsniedz izmaksas, kas tiem radušās sakarā ar valsts tiesiskajā regulējumā tiem noteikto sabiedrisko pakalpojumu pienākumu izpildi.

28 Šajā lietā *Boiron*, farmācijas laboratorija — apstrīdētās nodevas maksātāja, apgalvo, ka vairumtirgotāju neaplikšana ar nodevu par tiešo pārdošanu ietver pārmērīgu kompensāciju to labā un tādējādi kā tāda ir nelikumīgs valsts atbalsts to labā. Pamatojoties uz to, šī uzņēmēja pieprasīja atmaksāt summas, kas tika samaksātas kā minētā nodeva 1998. un 1999. tirdzniecības gadā.

29 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka atbalsta pasākums EKL 87. panta 1. punkta nozīmē, kas īstenots, neievērojot no EKL 88. panta 3. punkta izrietošos pienākumus, ir prettiesisks. Valsts tiesām ir jāaizsargā personu tiesības pret iespējamiem valsts iestāžu izdarītiem atbalsta īstenošanas aizlieguma pārkāpumiem, izdarot visus secinājumus atbilstoši valsts tiesībām gan attiecībā uz aktu spēkā esamību, ar ko īsteno minētos atbalsta pasākumus, gan attiecībā uz piešķirtā finanšu atbalsta atmaksu (skat. it īpaši 2005. gada 27. oktobra spriedumu apvienotajās lietās no C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un no C-321/04 līdz C-325/04 *Distribution Casino France* u.c., Krājums, I-9481. lpp., 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

30 Patiešām, vairākās tai iesniegtajās lietās Tiesa ir nospriedusi, ka nodokļa maksātāji nevar atsaukties uz to, ka citu uzņēmumu atbrīvojums no nodokļa ir valsts atbalsts, lai izvairītos no minētā nodokļa nomaksas vai lai panāktu tā atmaksu (skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietās *Banks*, 80. punkts, un *Distribution Casino*

France u.c., 42. un 44. punkts, kā arī 2006. gada 15. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-393/04 un C-41/05 *Air Liquide*, Krājums, I-5293. lpp., 43. punkts).

- 31 Tomēr minēto valsts pasākumu raksturs tajās lietās, kas bija pamatā iepriekšējā punktā minētajiem spriedumiem, būtiski atšķiras no rakstura, kas ir nodevai par tiešo pārdošanu.
- 32 Faktiski visās minētajās lietās runa bija par konkrētu uzņēmēju atbrīvojumu no vispārpiemērojama nodokļa, un tika norādīts, ka šis atbrīvojums pats par sevi jau ir atbalsta pasākums.
- 33 Savukārt pamata lietā runa ir nevis par šādu nodokļu režīmu, bet par nodevu, ar kuru apliek tikai vienu no divām konkurējošām uzņēmēju kategorijām, proti, farmācijas laboratorijām.
- 34 Šādā gadījumā ar neproporcionālu aplikšanu ar konkrēto nodevu iespējamo valsts atbalstu veido tas, ka viena uzņēmēju kategorija, kurai ar nodevu aplikto uzņēmēju kategoriju ir tiešas konkurences attiecības, šajā gadījumā — vairumtirgotāji, nav aplikta ar šo nodevu.
- 35 Šajā gadījumā ir skaidrs, ka neaplikšana ar nodevu turklāt ir apzināts mērķis, proti, nodevas par tiešo pārdošanu galvenais mērķis.

36 Šajā sakarā ir svarīgi atgādināt, ka iepriekš minētā sprieduma lietā *Ferring* 19. punktā Tiesa norādīja, ka Francijā pastāv divi tieši konkurējoši zāļu izplatītāju tīkli: pirmkārt, vairumtirgotāji un, otrkārt, farmācijas laboratorijas, kas veic tiešo pārdošanu. Turklāt šajā punktā Tiesa norādīja, ka nodevas par tiešo pārdošanu mērķis ir atjaunot konkurences nosacījumu līdzsvaru starp diviem zāļu izplatīšanas tīkliem, kuru — pēc Francijas likumdevēja domām — izjauc sabiedrisko pakalpojumu pienākumu noteikšana tikai vairumtirgotājiem. Visbeidzot, Tiesa piebilda, ka pēc minētās nodevas ieviešanas ar Likumu Nr. 97-1164 tika pārtraukts ne tikai iepriekšējos gados reģistrētais tiešās pārdošanas pieaugums, bet šī pārdošana samazinājās, vairumtirgotājiem atgūstot tirgus daļas.

37 Ja tika pierādīts, ka neaplikšana ar nodevu par tiešo pārdošanu veido pārmērīgu kompensāciju vairumtirgotājiem, ja to ieguvums no neaplikšanas ar nodevu pārsniedz izmaksas, kas tiem radušās sakarā ar uzlikto sabiedrisko pakalpojumu pienākumu veikšanu, tad tādas farmācijas laboratorijas kā *Boiron* aplikšana ar šādu nodevu ir atbalsta pasākuma īstenošanas darbība.

38 Ja tas tā ir, tad valsts tiesas pienākums — kā tas tika atgādināts šī sprieduma 29. punktā — ir atbilstoši savas valsts tiesībām izdarīt secinājumus par šāda akta spēkā esamību.

39 Šajā gadījumā pasākums, kas norādīts kā atbalsts, ir pati nodeva par tiešo pārdošanu un nevis kāds no šīs nodevas atdalāms atbrīvojums.

- 40 Šādā gadījumā ir jāatzīst, ka tāds uzņēmējs kā *Boiron* var atsaukties uz nodevas par tiešo pārdošanu nelikumību, pamatojot, ka tā ir atbalsta pasākums, lai pieprasītu tās atmaksu.
- 41 Tomēr tā rezultātā valsts tiesa nevar atļaut paplašināt atbalsta saņēmēju skaitu. Tieši pretēji, šāda nodevas atmaksa, ciktāl tā būtu jāatmaksā, ir īpaši piemērots pasākums, lai samazinātu to uzņēmēju skaitu, kurus skar par atbalstu uzskatāmais pasākums, un līdz ar to ierobežotu tā pretkonkurences ietekmi.
- 42 Iesniedzējtiesa, kā arī lietas dalībnieki, kas ir iesnieguši savus apsvērumus Tiesai, ir uzdevuši jautājumu, vai šādas tiesības atsaukties uz nodevas par tiešo pārdošanu nelikumību, kas tiek uzskatīta par valsts atbalstu, lai saņemtu nodevas atmaksu, ir saderīgas ar Tiesas judikatūras pamatā esošiem principiem attiecībā uz netiešiem nodokļiem, kuri noteikti iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Van Calster* u.c. un paplašināti turpmākajos spriedumos.
- 43 No šīs judikatūras izriet, ka, ja atbalsta pasākums, kura finansēšanas veids ir tā sastāvdaļa, ir īstenots, neizpildot paziņošanas pienākumu, tad valsts tiesu pienākums principā ir izdot rīkojumu atmaksāt šī atbalsta finansēšanai īpaši iekasētās nodevas vai iemaksas (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Van Calster* u.c., 54. punkts).
- 44 Šajā sakarā Tiesa precizēja, ka, lai nodokli varētu uzskatīt par atbalsta pasākuma sastāvdaļu, atbilstoši attiecīgam valsts tiesiskajam regulējumam jāpastāv tiešai saiknei starp nodokli un atbalstu tādā ziņā, ka ieņēmumi no nodokļa noteikti tiek izlietoti atbalsta finansēšanai (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Air Liquide*, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

45 Attiecībā uz nodevu par tiešo pārdošanu tās īpatnība ir apstākļi, ka šī nodeva un iespējamais atbalsta pasākums veido divus viena un tā paša fiskālā pasākuma nešķiramus elementus. Šādā gadījumā saikne starp nodevu un atbalstu ir vēl jo ciešāka nekā tāda netiešā nodokļa gadījumā, par kādu tika taisīts spriedums iepriekš minētajās apvienotajās lietās *Van Calster* u.c.

46 Šajos apstākļos tādām uzņēmējam kā *Boiron* piešķirt tiesības atsaukties uz nodevas par tiešo pārdošanu nelikumību, lai saņemtu pārskaitīto nodevas summu atmaksu, ir saderīgi ar principiem, kas pamato Tiesas judikatūru jautājumā par netiešajiem nodokļiem, ko nodibināja iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Van Calster* u.c. un paplašināja turpmākie spriedumi.

47 Ir jāpiebilst, ka katrā ziņā šādu nodevas atmaksu var piešķirt tikai tad, ja ir pierādīts, ka minētās summas, vai vismaz daļa no tām, kuru atmaksa tiek pieprasīta, ir pārmērīga kompensācija vairumtirgotājiem un tādējādi kā tādas tās sniedz tiem ekonomiskas priekšrocības, un ka turklāt ir izpildīti citi EKL 87. panta 1. punktā noteiktie nosacījumi, lai pasākumu varētu kvalificēt kā valsts atbalstu.

48 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Kopienų tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka farmācijas laboratorijai — tādas iemaksas, ko paredz Likuma Nr. 97-1164 par sociālā nodrošinājuma finansējumu 1998. gadam 12. pants, maksātājai — ir tiesības atsaukties uz to, ka vairumtirgotāju neaplikšana ar šo maksājumu ir valsts atbalsts, lai atgūtu to daļu no pārskaitītās summas, kas veido vairumtirgotāju nelikumīgi iegūtās ekonomiskās priekšrocības.

Par otro jautājumu

- 49 Pamata lietā farmācijas laboratorija — nodevas par tiešo pārdošanu, kura nepārprotami nav paziņota atbilstoši EKL 88. panta 3. punktam, maksātāja — atsaucas uz šīs nodevas nelikumību, lai saņemtu tās atmaksu, jo vairumtirgotāju, šīs laboratorijas tiešo konkurentu, neaplikšana ar šo nodevu ir valsts atbalsts.
- 50 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai efektivitātes principa ievērošana ir nodrošināta, ja atbilstoši pierādīšanas pienākuma jomā piemērojamām valsts tiesību normām un lai varētu atgūt summas, kas samaksātas kā nodeva par tiešo pārdošanu, uzņēmēja, kas lūdz veikt šo atmaksu, pienākums ir pierādīt, ka šī vairumtirgotāju neaplikšana ar nodevu veido pārmērīgu kompensāciju to labā, jo nav izpildīts vismaz viens no četriem *Altmark* nosacījumiem, un tādējādi tā kā tāda rada EKL 87. panta 1. punktā paredzēto ekonomisko priekšrocību.
- 51 Nepastāvēt Kopienas tiesiskajam regulējumam šajā jomā, kā tas ir pamata lietas gadījumā, katras dalībvalsts tiesību sistēmā ir jānosaka kompetentās tiesas un jāreglamentē procesuālie noteikumi attiecībā uz prasībām, kuru mērķis ir aizsargāt personu tiesības, kuras rodas Kopienas tiesību tiesās iedarbības rezultātā, ciktāl šie noteikumi nav neizdevīgāki par tiem, kuri attiecas uz līdzīgām valsts tiesību pārkāpuma prasībām (līdzvērtības princips), un ka tie nepadara Kopienas tiesību sistēmā piešķirto tiesību izmantošanu par praktiski neiespējamu vai pārmērīgi grūtu (efektivitātes princips) (skat. it īpaši 2003. gada 10. aprīļa spriedumu lietā *C-276/01 Steffensen, Recueil*, I-3735. lpp., 60. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 Šajā sakarā iesniedzējtiesa norāda, pirmkārt, ka, ja pārmērīgas kompensācijas vairumtirgotājiem pierādīšanas pienākums, kas nozīmē pierādīt vismaz vienu no

četriem *Altmark* nosacījumiem neizpildi, atbilstoši piemērojamām valsts tiesībām principā ir jāuzņemas tam uzņēmējam, kurš norāda uz atbalsta esamību, lai saņemtu minētās nodevas atmaksu, tad šis valsts tiesības arī tiesai piešķir plašas pilnvaras izdot rīkojumus pēc savas iniciatīvas, lai veiktu visa veida likumīgi pieņemamu pierādījumu savākšanas pasākumus.

53 Otrkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka šīs tiesības ir vienīgi tā iespēja un ka minētā uzņēmēja bezdarbība, nesniedzot pierādījumu, kas ir nepieciešams tā sūdzības apmierināšanai, var būt vienīgais šķērslis, lai pierādītu, ka nodevai par tiešo pārdošanu ir valsts atbalsta raksturs EKL 88. panta 3. punkta izpratnē, jo *Altmark* nosacījumi attiecas uz tiem datiem, kuri šim uzņēmējam ne vienmēr ir pieejami ārpus tiesas procesa, tādējādi vērsties pret iespējamā atbalsta saņēmēju.

54 Turklāt Lionas *L'Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf)* norādīja, ka valsts tiesām ir īpaši iespēja izdot rīkojumu lietas dalībniekam vai trešai personai tiesvedībā iesniegt konkrētu aktu vai dokumentu.

55 Šajos apstākļos, lai nodrošinātu efektivitātes principa ievērošanu, valsts tiesai, ja tā konstatē, ka pārmērīgas kompensācijas vairumtirgotājiem un nodevas par tiešo pārdošanu valsts atbalsta rakstura pierādīšanas pienākuma noteikšana tādai farmācijas laboratorijai kā *Boiron* var padarīt par neiespējamu vai pārmērīgi grūtu šāda pierādījuma iesniegšanu, it īpaši tādēļ, ka tas attiecas uz datiem, kuri nevar būt šādas laboratorijas rīcībā, ir pieeja visiem procesuālajiem līdzekļiem, ko tās rīcībā nodod valsts tiesības, ieskaitot to, ka lietas dalībniekiem vai trešai personai var izdot rīkojumu iesniegt konkrētu aktu vai pierādījumu.

56 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Kopienu tiesības neliedz piemērot tādas valsts tiesību normas, kas nosaka, ka pirms tiek atmaksāta

tāda obligātā iemaksa, kāda ir paredzēta Likuma Nr. 97-1164 12. pantā, atmaksas pieprasījuma iesniedzējam ir pienākums pierādīt, ka vairumtirgotāju saņemtais ieguvums no to neaplikšanas ar šo iemaksu pārsniedz izmaksas, kas tiem radušās sakarā ar valsts tiesiskajā regulējumā tiem noteikto sabiedrisko pakalpojumu veikšanas pienākumu izpildi, un it īpaši ka nav izpildīts vismaz viens no *Altmark* nosacījumiem.

- 57 Tomēr, lai nodrošinātu efektivitātes principa ievērošanu, valsts tiesai, ja tā konstatē, ka pārmērīgas kompensācijas vairumtirgotājiem un nodevas par tiešo pārdošanu valsts atbalsta rakstura pierādīšanas pienākuma noteikšana tādai farmācijas laboratorijai kā *Boiron* var padarīt par neiespējamu vai pārmērīgi grūtu šāda pierādījuma iesniegšanu, it īpaši tādēļ, ka tas attiecas uz datiem, kuri nevar būt šādas laboratorijas rīcībā, ir pieeja visiem procesuālajiem līdzekļiem, ko tās rīcībā nodod valsts tiesības, tai skaitā iespējai izdot pierādījumu savākšanas rīkojumu, ieskaitot to, ka lietas dalībniekiem vai trešai personai jāiesniedz konkrēts akts vai pierādījums.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 58 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, izņemot minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumus, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) Kopienų tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka farmācijas laboratorijai — tādas iemaksas, ko paredz 1997. gada 19. decembra Likuma Nr. 97-1164

par sociālā nodrošinājuma finansējumu 1998. gadam 12. pants, maksātājam ir tiesības atsaukties uz to, ka vairumtirgotāju neaplikšana ar šo maksājumu ir valsts atbalsts, lai atgūtu to daļu no pārskaitītās summas, kas veido vairumtirgotāju nelikumīgi iegūtās ekonomiskās priekšrocības;

- 2) Kopienas tiesības neliedz piemērot tādas valsts tiesību normas, kas nosaka, ka pirms tiek atmaksāta tāda obligātā iemaksa, kāda ir paredzēta minētā Likuma Nr. 97-1164 12. pantā, atmaksas pieprasījuma iesniedzējam ir pienākums pierādīt, ka vairumtirgotāju saņemtais ieguvums no to neaplikšanas ar šo iemaksu pārsniedz izmaksas, kas tiem radušās sakarā ar valsts tiesiskajā regulējumā tiem noteikto sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu izpildi, un it īpaši, ka nav izpildīts vismaz viens no 2003. gada 24. jūlija spriedumā lietā C-280/00 *Altmark* un *Regierungspräsidentin Magdeburg* precizētajiem nosacījumiem.

Tomēr, lai nodrošinātu efektivitātes principa ievērošanu, valsts tiesai, ja tā konstatē, ka pārmērīgas kompensācijas vairumtirgotājiem un nodevas par tiešo pārdošanu valsts atbalsta rakstura pierādīšanas pienākuma noteikšana tādai farmācijas laboratorijai kā *Boiron* var padarīt par neiespējamu vai pārmērīgi grūtu šāda pierādījuma iesniegšanu, it īpaši tādēļ, ka tas attiecas uz datiem, kuri nevar būt šādas laboratorijas rīcībā, ir pieeja visiem procesuālajiem līdzekļiem, ko tās rīcībā nodod valsts tiesības, tai skaitā iespējai izdot pierādījumu savākšanas rīkojumu, ieskaitot to, ka lietas dalībniekiem vai trešai personai jāiesniedz konkrēts akts vai pierādījums.

[Paraksti]